

1 Αυγούστου 2014

«Παραμύθια και Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη»

/ Πολιτισμός / Συνεντεύξεις

Κατερίνα Χουζούρη

Από 3 έως 10 Αυγούστου, στον Άγιο Γεώργιο Νηλείας, θα πραγματοποιηθεί το 4^ο Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου «Παραμύθια και Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη», καλώντας τους φίλους των λαϊκών παραμυθιών σε ένα σεργιάνι γιορταστικό αφηγήσεων.

Στην Πεμπτουσία μίλησε ο Δημήτρης Προύσαλης, ένας από τους παλαιότερους αφηγητές και καλλιτεχνικός υπεύθυνος των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ.

4^ο Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΚΑΙ ΜΥΘΟΙ ΣΤΟΥ ΚΕΝΤΑΥΡΟΥ ΤΗΝ ΡΑΧΗ

ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΗΛΕΙΑΣ
3-10 Αυγούστου 2014

Αφηγήσεις
Εργαστήρια
θερινό Σχολείο Παραμυθιών
Καλλιτεχνικές Εκθέσεις
Αφιερώματα
Τιμητικές εκδηλώσεις
Προβολές
Συζητήσεις

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ-ΕΣΩΡΑΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΗΛΕΙΑΣ "Ο ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ" http://aigiorgios-kentavros.blogspot.com E-mail: aigiorgisneleias@gmail.com	ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ: Περιφέρεια Θεσσαλίας ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ & ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΗΛΕΙΑΣ	ΧΟΡΗΓΟΙ: Εκδόσεις ΑΠΟΠΕΙΡΑ ΣΤΥΡΟΣ Ι. ΘΑΝΟΣ ΑΒΕΕ ΑΦΟΡΡΥΠΑΤΑ - ΚΑΛΥΠΤΑ ΧΗΜΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΦΕ-ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ «Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΑΣ» ΠΑΠΟΥΛΙΑ Ε & ΣΙΑ ΟΕ ΠΙΣΤΕΥΣΙΜΟΝΕΣ - ΕΜΠΟΡΙΟ ΣΠ. ΣΠΥΡΙΔΩΝ 54 Studio 2199 4 ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ Κ. ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ Τηλ.: +30 246 50 20777 www.studio2199.gr SUPER MARKET «ΓΑΤΣΕΑ» Βερνίκια & Είδη Υποδημάτων SIOURAS SA	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΙΚΩΝ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ
"ΠΗΛΙΟΝ ΟΡΟΣ" www.mousoioliias.gr E-mail: info@mousoioliias.gr	ΙΣΤΟΛΟΓΟ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ: http://paramythiakaimythoikentavrou.blogspot.com			

Η αφίσα του Φεστιβάλ

-Πεμπτουσία: Στην αφίσα, ένα κουβάρι μαλλί συνδέει έναν κένταυρο και ένα τραίνο πάνω στο οποίο υπάρχει μια κάμερα. Θα ήθελα ένα σχόλιό σας για την αφίσα και τη σημασία της.

-Δημ. Προύσαλης: Ο Κένταυρος αποτελεί ένα κατεξοχήν ον συνδεδεμένο με το Πήλιο αφού γνωρίζουμε από τη μυθολογία, πως ο σοφός δάσκαλος Χείρωνας είχε τα λημέρια του στην περιοχή μας. Παράλληλα αναφέρεται στον τίτλο του φεστιβάλ «Παραμύθια και Μύθοι στου Κένταυρου τη ράχη». Σημειωτέον πως το όνομα ενός εκ των διοργανωτών, του Πολιτιστικού-Εξωραϊστικού Συλλόγου Αγίου Γεωργίου Νηλείας, είναι «Ο Κένταυρος», ενώ ο άλλος εταίρος φορέας είναι η Πήλιον Όρος. Άρα κυριολεκτικά και μεταφορικά (στην πλάτη του συλλόγου με την αρωγή του) το λογότυπο του φεστιβάλ σχετίζεται με την γνωστή μυθολογική

φιγούρα. Το τραίνο της αφίσας αναφέρεται στη συνεργασία που ξεκίνησε από πέρυσι με το τοπικό γραφείο της ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Η περιοχή μας έχει την τύχη να φιλοξενεί μια από τις παλιότερες εν λειτουργία σιδηροδρομικές γραμμές στον ευρωπαϊκό χώρο. Πρόκειται για τον συντοπίτη μας τον Μουντζούρη, που το 2013 έκλεισε 110 χρόνια ζωής στο κομμάτι των 16 χμ που συνδέεται από τα Άνω Λεχώνια ως τις Μηλιές, ως επέκταση της πρότερης-αρχικής γραμμής Βόλου-Άνω Λεχώνια. Στην περσινή διοργάνωση ο Μουντζούρης ήταν τιμώμενο «πρόσωπο» και η συνεργασία με την ΤΡΑΙΝΟΣΕ πήρε μονιμότερο χαρακτήρα αφού κάθε χρόνο προβλέπεται η παρουσία του τραίνου με τη θεσμοθέτηση της «Ημέρας των παραμυθιών στο τραίνο», δηλαδή δύο διαδρομές, μια καθιερωμένη πρωινή και μια επιπλέον απογευματινή με ειδική τιμή εισιτηρίου και αφηγήσεις παραμυθιών στους σιδηροδρομικούς σταθμούς. Η κάμερα παραπέμπει στο κινηματογραφικό εργαστήριο υπό την ευθύνη του σκηνοθέτη Βασίλη Λουλέ, που φιλοξενείται στα πλαίσια των παράλληλων εκδηλώσεων. Το κουβάρι της αφίσας δεν είναι άλλο από το νήμα των ιστοριών που κάθε φορά ο Κένταυρος, την πρώτη ολόκληρη εβδομάδα του Αυγούστου, αρχίζει να ξετυλίγει, ένα ορατό και άορατο συνάμα υλικό-η σχέση και οι λέξεις που δίνουν νόημα στην εμπειρία του κόσμου.

-Πεμπτουσία: Μου κάνει εντύπωση το γεγονός ότι πρόκειται για ένα φεστιβάλ που περιλαμβάνει μια μεγάλη γκάμα από εκδηλώσεις: αφηγήσεις, εργαστήρια, θερινό σχολείο, καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, αφιερώματα, τιμητικές εκδηλώσεις, προβολές, συζητήσεις. Πώς συνδέονται όλα αυτά μεταξύ τους;

Το φεστιβάλ απευθύνεται σε μικρούς και μεγάλους

Δημ. Προύσαλης: Είναι αλήθεια πως υπάρχει μια ποικιλία στις εκδηλώσεις του

Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου. Το συνεκτικό στοιχείο ανάμεσα σε όλες αυτές τις δραστηριότητες είναι τα λαϊκά παραμύθια και η αφήγησή τους. Εμείς θέλουμε να αναδείξουμε ως κεντρικό αντικείμενο τη σημασία αυτού του πολύτιμου και πολυταξιιδεμένου υλικού, που κουβαλάει το άχρονο μέσα στο χρόνο και ταξιδεύει στο άτοπο μέσα από τόπους συμβολικούς, μεταφορικούς αλλά και πραγματικούς. Τα εργαστήρια για παράδειγμα σχετίζονται με πλευρές λειτουργικές του χώρου της αφήγησης και δίνουν την ευκαιρία σε νέους φίλους των λαϊκών παραμυθιών να κεραστούν από την τέχνη καταξιωμένων παραμυθάδων. Φέτος το κινηματογραφικό εργαστήριο που προανέφερα σχετίζεται με την ταινία 115' του 2013 που επιμελήθηκε ο Β. Λουλές με θέμα τους λαϊκούς παραμυθάδες των Τρικάλων και τίτλο: «Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί». Το περιεχόμενο του προτεινόμενου εργαστηρίου, έχει άμεση συνάφεια με το φεστιβάλ κι αφορά στο πώς μπορεί κανείς να καταγράψει οπτικά αλλά και με τεχνικές αξιώσεις, τις προφορικές αφηγήσεις ανθρώπων αλλά και τις παραμυθιακές ιστορίες.

Το Θερινό Σχολείο Παραμυθιών έχει ως αντικείμενό του εισηγήσεις πανεπιστημιακών και μελετητών του είδους που πραγματεύονται έναν τεράστιο ανθρωπολογικό πλούτο μέσα από μια ευρεία ματιά επιστημονικών προσεγγίσεων. Οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις παρουσιάζουν τις έντεχνες εμπνεύσεις πολυτάλαντων δημιουργών, που εκφράζονται με αφορμή τον μύθο και τα παραμύθια. Για παράδειγμα στο φετινό φεστιβάλ μια καλλιτέχνης κατασκευάζει σαπούνια με ευφάνταστες φόρμες και ξεχωριστά υλικά. Ένα έργο της έχει τον τίτλο: «Το δάκρυ του Κένταυρου» ενώ η δουλειά της εκτίθεται υπό τον γενικό τίτλο: «Σαπούνια για τις όμορφες, τις πεντάμορφες και τις βασιλοπούλες». Μια άλλη δημιουργός έχει ζωγραφίσει παραμυθιακά μοτίβα και θέματα πάνω σε υποδήματα για όλες τις εποχές υπό τον τίτλο: «Θα λιώσεις σαράντα ζευγάρια παπούτσια για να με βρεις...» ενώ μια τρίτη εκθέτει τις δημιουργίες της από μέταλλο με τίτλο: «Από την Αργώ και τις τριήρεις στους ποδηλάτες». Το παραμύθι λοιπόν έχει έναν μοναδικό τρόπο να κινητοποιεί τις πιο δημιουργικές δυνάμεις έκφρασης του ανθρώπου.

Τα αφιερώματα και οι τιμητικές εκδηλώσεις κινούνται πάλι γύρω από το ίδιο αντικείμενο. Το 2012 συμπληρώθηκαν 200 χρόνια (1812-2012) από την πρώτη έκδοση των αδερφών Γκριμ «Παραμύθια για τα παιδιά και την οικογένεια» και οργανώθηκε μια έκθεση με σπάνιο οπτικό υλικό στα πλαίσια του παγκόσμιου αφιερώματος για το έργο των Γερμανών φιλολόγων και μελετητών. Το 2013 τιμήθηκε η συντακτική ομάδα του Ελληνικού Κατάλογου Κατάταξης Παραμυθιών (υπάρχει και τέτοιος) με αφορμή την κυκλοφορία στην αγγλική γλώσσα της επιτομής του πεντάτομου ελληνικού έργου «Μαγικά παραμύθια». Το ελληνικό

παραμύθι, δηλαδή οι φωνές των παππούδων και των άγνωστων προγόνων μας ταξιδεύουν πια στα διεθνή φόρα των επιστημόνων και γίνονται πόλος έλξης μα και ευκαιρία για διαπολιτισμικό διάλογο, συγκριτική μελέτη κλπ εμπλουτίζοντας έτσι με ελληνικό «χρώμα» το παγκόσμιο παραμυθολογικό στερέωμα.

Το 2014 τιμούμε έναν ξεχωριστό άνθρωπο, που βραβεύτηκε με έπαινο για τη λαογραφική του συμβολή στην καταγραφή του κρητικού παραμυθιού. Πρόκειται για τον Αριστοφάνη Χουρδάκη που για τριάντα ολόκληρα χρόνια καταγράφει την προφορική παραμυθιακή παράδοση της Κρήτης, διασώζοντας έναν μοναδικό γλωσσικό και ανθρωπολογικό θησαυρό. Τιμώμενος φορέας επίσης είναι για φέτος και οι εκδόσεις ΑΠΟΠΕΙΡΑ για τα 20χρονα της ενδιαφέρουσας σειράς «Του κόσμου τα παραμύθια» που αριθμεί μέχρι σήμερα 31 αυτοτελείς τίτλους. Ως διοργανωτές λοιπόν θελήσαμε να προβάσουμε σφαιρικά τη σημαντικότητα αυτού του τόσο υποτιμημένου και παραγνωρισμένου υλικού και με κεντρικό άξονα τις αφηγήσεις, να θίξουμε πλευρές του άξιες λόγου.

Ο Δημήτρης Προύσαλης αφηγείται

-Πεμπτουσία: Το θέμα της φετινής παγκόσμιας ημέρας αφήγησης «Δράκοι και Τέρατα» κυριαρχεί στο φεστιβάλ. Ποιοι είναι οι δράκοι και τα τέρατα της εποχής μας και πώς τα παραμύθια μπορούν να μας βοηθήσουν να τους αντιμετωπίσουμε;

-Δημ. Προύσαλης: Η Παγκόσμια Ημέρα Αφήγησης που γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 20 Μαρτίου γίνεται με αναφορά σε ένα κεντρικό θέμα. Έτσι λοιπόν όλες οι γιορταστικές εκδηλώσεις από φορείς, κέντρα της αφήγησης κλπ σε 30 περίπου χώρες και σε τέσσερις ηπείρους, για το 2014 αφορούσε στους Δράκους και τα Τέρατα. Πιστεύω πως οι δράκοι της εποχής μας και τα τέρατα έχουν μια ποικιλομορφία και μια διαβάθμιση. Εμείς σκεφτήκαμε να γίνει μια έμμεση αναφορά

στο θέμα της συγκεκριμένης γιορτής φέρνοντας-αφηγηματικά-τους δράκους στην αυλή ενός δρακοκτόνου αγίου -με πάρα πολλές αναφορές στα λαϊκά παραμύθια- με έναν ευφάνταστο τίτλο: «Κι έγινε στου Άη Γιώργη την αυλή... των δράκων το κακό το συναπάντημα». Οι δράκοι ενίοτε είναι εσωτερικοί και άλλες φορές εκπορεύονται από εξωτερικούς παράγοντες. Άλλες φορές είναι μεταμφιεσμένοι για να μας ξεγελάσουν και άλλοτε εμφανίζονται με όλη τους την αγριότητα και την ασχήμια, προσπαθώντας να μας κάνουν να λιγοψυχήσουμε. Για μένα πάντως δεν έχουν μόνο οικονομική βάση ούτε καθορίζονται από απόλυτα κοινωνικά κριτήρια και χαρακτηριστικά. Η ιστορία αυτού του τόπου έδειξε πως οι παλιότερες γενιές έζησαν σε δυσκολότερες συνθήκες και σε πιο απάνθρωπα περιβάλλοντα όπου η ζωή του καθένα ήταν σε άμεσο και καθημερινό κίνδυνο και δεν έμπαινε θέμα «ποιότητας» αλλά ουσιαστικής βιολογικής επιβίωσης. Τα λαϊκά παραμύθια μας βοηθούν να αντιμετωπίσουμε όλα τα εμπόδια της ζωής. Μας υποδεικνύουν συμπεριφορές απόλυτα ενεργητικής διάθεσης, μιας που οι παραμυθιακοί ήρωες ποτέ δεν κάνουν πίσω και μας διδάσκουν πως οι δράκοι είναι πάντα εκεί και δεν τους νικάς ούτε εύκολα, ούτε με την πρώτη φορά. Μοιάζουν ανίκητοι μα δεν είναι, αν πιστέψουμε στις δυνάμεις μας. Και σ' αυτόν τον αγώνα θα βρεθούν αρωγοί, να σταθούν δίπλα μας, αρκεί να δώσουμε την πρέπουσα προσοχή κι αν κρατήσουμε την απαιτούμενη για την περίπτωση στάση...

-Πεμπτούσια: Στο πολύ πλούσιο πρόγραμμα του φεστιβάλ, το οποίο μπορεί να βρει κανείς στην ιστοσελίδα <http://paramythiakaimythoitoukentavrou.blogspot.gr>, στην οποία επίσης αναφέρονται με λεπτομέρειες η ώρα και οι χώροι όπου πραγματοποιείται, παρατηρούμε ότι την Παρασκευή 8 Αυγούστου, Μοναχές της Ι.Μ. Παμμεγίστων Ταξιαρχών, Αγίου Γεωργίου Νηλείας, διηγούνται ιστορίες και θρύλους των Συναξαρίων. Θα θέλατε να μας μιλήσετε γι' αυτήν την ξεχωριστή ιδέα;

Φωτογραφία από παλαιότερο φεστιβάλ

Δημ. Προύσαλης: Από το 2013 σκεφτήκαμε να εμπλουτίσουμε το πρόγραμμα των αφηγήσεων και με συναξαριακές ιστορίες. Πρόκειται για ένα σημαντικό υλικό, για το περιεχόμενο και τα μηνύματά του, που αναδεικνύει στάσεις, υποδεικνύει συμπεριφορές και μεταφέρει μηνύματα δύναμης σε καιρούς αδυναμίας. Έχουν ως ιστορίες μια συνάφεια με τη βασική ραχοκοκαλιά των παραμυθιών με πρωταγωνιστές, προβλήματα προς επίλυση, βοηθούς και αντιπάλους για τον κύριο πρωταγωνιστή, αρνητικές φιγούρες, δράση σε χρόνο και χώρο, επιφέρουν λύσεις και επιτρέπουν υποκειμενικά και αντικειμενικά συμπεράσματα. Ως υποθέσεις φέρνουν στην επιφάνεια άγνωστες πτυχές της ορθόδοξης χριστιανικής οσιολογικής και μαρτυρολογικής ιστορίας και μας επιτρέπουν να γνωρίσουμε πλευρές από τη ζωή γνωστότερων προσώπων και να μάθουμε παραδειγματιζόμενοι από αυτές. Μιλούν για το φως μέσα στα σκοτάδια κι ανοίγουν δρόμους. Στη λογική των διοργανωτών του Φεστιβάλ Αφήγησης Πηλίου, που είναι ετήσιο και φέτος διανύει την τέταρτη συνεχόμενη χρονιά του, ήταν να αξιοποιηθεί αυτή η παρακαταθήκη της παράδοσης και να έρθει σε επαφή μαζί του ένα ευρύτερο κοινό όλων των ηλικιών σπάζοντας στεγανά και προκαταλήψεις. Οι περσινές συμμετοχές ιερέων από ναούς της περιοχής του Αγίου Γεωργίου Νηλείας και του διευθυντή της Ορθόδοξης Μαρτυρίας, ραδιοφωνικού σταθμού της Ι. Μητρόπολης Δημητριάδος, με αφηγήσεις για τη ζωή των Οσίου Γεδεών του εν Τυρνάβω μαρτυρήσαντα, του Συμεών του Ανυπόδητου και Μονοχιτώνα, του Αγίου Ιωάννη του Ρώσου και της Αγίας Παρασκευής κράτησαν αμείωτο το ενδιαφέρον σε περισσότερους από 100 ακροατές. Η φετινή βραδιά θα συμπεριλάβει και θρύλους από τη ζωή των Αγίων, δηλαδή λαϊκές ιστορίες που ήταν όμως πιστευτές καθώς οι πρωταγωνιστές από τη μεριά των εμπλεκόμενων λαϊκών, υπήρξαν υπαρκτά

πρόσωπα και αφηγούνται στην ιστορήσή τους συμβάντα όλο νόημα.

Κατερίνα Χουζούρη

<http://bit.ly/1ocDgtk>